

Lietuvių bendruomenėje įgyta patirtis – verslo sėkmės pagrindas

Povilas Rutkauskas – Norvegijos lietuvių bendruomenės valdybos narys ir verslininkas, įmonės „Fixera“ savininkas, vadovaujantis dvidešimčiai žmonių. Įmonė kiekvienais metais auga. Jos savininką Povilą matome lietuvių bendruomenės renginiuose, jis aktyvus organizatorius ir dalyvis. Norvegijoje galima sutikti daug lietuvių verslininkų, ypač statybų sektoriuje. Povilo istorija nėra išskirtinė, bet tai – sėkmės istorija. Jaunas, 34 metų, vyras daug ko pasiekė per trumpą laiką, savo jėgomis ir didelėmis pastangomis. Nors verslas reikalauja daug laiko, jo užtenka ir šeimai, ir lietuvių bendruomenės Norvegijoje veiklai.

Daina BOGDANIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Povilas gimė Dzūkijoje, Leipalingio miestelyje. Apie savo gimtinę jis kalba kaip apie pasakišką gamtos kampelį. Mokėsi Druskininkų gimnazijoje. Iš daugiavaikės šeimos kilęs Povilas užsimena, kad mama yra gavusi iš prezidento ordiną už vaikus. Šeimoje augo septyni vaikai, 5 broliai ir 2 seserys, o vaikystė, neslepia pašnekovas, buvo kupina iššūkių.

Povilui buvo 19 metų, kai atvyko į Norvegiją pirmą kartą kartu su broliu. 2008 m. ir 2009 m. Povilas atvykdavo vasaromis padirbėti, statyti namų. „Gyvenome Nanestado savivaldybėje, dirbome geromis sąlygomis“, – sako jis. 2011 m. Povilas įsikūrė Norvegijoje, nors tuomet dar negalvojo, kad čia gyvens. „Buvau labai jaunas, neturėjau nei ilgalaikio, nei trumpalaikio plano ir apie ateitį negalvojau“, – prisimena pašnekovas.

Pirmuosius trejus metus Povilas dirbo statybose Nesodtangene, norvegiškoje kompanijoje. Ilgainiui jis ėmė suvokti norvegišką darbo kultūrą. Gyvendamas Norvegijoje, Povilas nuotoliniu būdu studijavo Lietuvoje verslo vadybą. Po trejų metų Povilui pasidarė nuobodu ir jis nutarė persikraustyti į Oslą, ieškoti iššūkių čia. Norvegų kalbą Povilas išmoko savarankiškai per pusę metų, padėjo tai, kad visi kolegos buvo norvegai. „Tai paskatino didžiausią integracijos ir savirealizacijos šuolį, prasidėjo kitas mano gyvenimo etapas“, – sako jis.

Lietuvių bendruomenė Norvegijoje – darbas lietuvybės labui

Osle Povilas prisijungė prie Oslo lietuvių bendruomenės. Atsirado bendraminčių, renginių, susitikimų. Visuomeninės veiklos patirties Povilas turėjo ir Lietuvoje, nes aktyviai dalyvavo renginiuose – buvo renginių vedėjas. „Oratorystės mokiausi bažnyčioje, nes ten net 17 metų buvau patarnautoju. Bažnyčioje labai griežtai buvo žiūrima į šventų raštų skaitymą auditorijai, kreipiamas dėmesys į tartį ir kirčiavimą. Ši patirtis buvo didelis privalumas“, – prisimena Povilas.

Oslo lietuvių bendruomenėje Povilui greitai tapo ankšta. „Tai buvo didelė organizacija, aš ir dabar esu jos valdybos narys. Sužinojau, kad yra Norvegijos jaunimo sąjunga, prisijungiau prie jos, tapau pirmininku. Aktyviai veikėme penkerius metus, sukūrėme daug naujų renginių, projektų, pasiekėme, kad organizacija tapo žinoma ir aktyvi. Aplankėme visas Skandinavijos šalis, susipažinome ir dirbome kartu su bendraminčiais iš kitų šalių. Kaip visada, jaunimui trūko lėšų, todėl teko skirti asmeninių lėšų, nekalbant jau apie laiką ir pastangas. Bet mūsų valdyba buvo puiki, todėl daug nuveikėme. Savanorystė jaunimo sąjungoje buvo etapas, kai dirbau lietuvybės labui. Lėšų, gaunamų iš Lietuvos, jaunimo sąjungos veiklai neužteko. Labai daug laiko skyriau rašyti įvairiems projektams, tačiau sugaištas tam laikas nebuvo proporcingas gaunamoms lėšoms. Štai mūsų projektas ketvirtu numeriu visame pasaulyje laimėjo finansavimą, o gavome vos 680 eurų. Tada įkūrėme bėgimo klubą „Vytis“ (*Vytis running club*)“, – dėsto Povilas.

Bėgimo klubas. Asmeninio archyvo nuotr.

Nuo samdomo darbuotojo iki verslininko

Kelerius metus padirbęs statybų sektoriuje kaip samdomas darbuotojas, Povilas kartu su norvegais atidarė židinių padalinį Osle, o 2018 m. įkūrė savo statybų įmonę „Fixera“. „Bendruomenės rėmimas irgi buvo svarbus veiksnys, nes parama, kurią įmonė gali skirti organizacijoms, motyvuoja plėsti verslą. Įgūdžiai, kuriuos įgijau Norvegijos lietuvių bendruomenėje, labai pravertė versle. Komunikacija, organizavimas, pirkimai ir pardavimai, motyvavimas, komandos kūrimas – visa tai išmokau ir naudojau“, – pasakoja aktyvus bendruomenės narys.

Lietuviai Norvegijos statybose turi prieštaringą reputaciją. Viena vertus, jie garsėja kaip labai darbštūs ir atsakingi darbuotojai, kita vertus, nemaža dalis verslininkų pažeidžia Norvegijos įstatymus ir įvardijami kaip grėsmė sąžiningam statybų verslui šioje šalyje. Povilas, būdamas samdomu darbuotoju, nepatyrė jokio išnaudojimo, o tapęs verslininku stengiasi atitikti norvegiškus standartus. „Mano verslas yra statybos. Aš ir brolis esame trečioji karta, dirbanti su medžiu, senelis ir tėvas yra staliai. Nuo vaikystės padėjau tėčiui, taip išmokau dirbti su medžiu,

būdamas 16 metų savo rankomis pagaminau pirmąją medinę valtį. Mano įmonės „Fixera“ sfera yra statybų ranga, turime 20 nuolatinių darbuotojų, 3 projektų vadovus. Įmonei penkeri metai, sekasi gerai. Mūsų augimas labai spartus, todėl turime finansinių ir valdymo iššūkių. Covid pandemijos pradžia nebuvo palankus veiksnys, bet vėlesnis laikotarpis privačiam statybų sektoriui buvo sėkmingas, – atvirauja verslininkas. – Turėjau nedidelę darbo patirtį Lietuvoje – tik pusę metų. Ydingos Lietuvos darbo kultūros nebuvau patyręs. Tai yra pliusas, esu išmokęs lietuviško darbštumo, nebijau darbo. Darbštumas labai pravertė dirbant Norvegijoje. Norvegiška darbo patirtis tik teigiama, bandau visa tai taikyti ir tęsti savo versle. Visgi kai teko samdytis trumpalaikiams darbams darbuotojus iš kitų įmonių, išgirdau iš jų įvairiausių įdomių, o kartais negatyvių istorijų. Todėl žinau, kad kai kurių darbinė patirtis Norvegijoje nėra tokia teigiama.“

Lietuviai nori dirbti kuo daugiau valandų

„Mano įmonėje visi lietuviai. Matau taisytiną situaciją dėl darbuotojų požiūrio į darbą, ją ketinu gerinti. Nors motyvuoju savo darbuotojus premijomis, kelionėmis, kalbuosi apie norvegišką darbo kultūrą, bet jie užsispyrę nori dirbti daug darbo valandų. Jiems nesvarbu, kiek uždirba, bet svarbu, kiek valandų per mėnesį išdirbs – nori jų kuo daugiau, – pasakoja įmonės savininkas. – Pastebiu, kad ilgainiui, net dirbant ir leistinas 48 val. per savaitę (tai suminė darbo laiko apskaita, kai galima dirbti daugiau valandų, o paskui turi laisvas dienas), prastėja darbuotojų sveikata. Padirbėję tas ilgesnes valandas Norvegijoje, grįžę į Lietuvą jie nesėdi sudėję rankų, o vėl dirba savo namuose. Jie yra darbštūs, nelinkę ilsėtis. Kai kurie suserga ar patiria traumas. Manau, kad tai yra chroniškas nuovargis. Aš ketinu keisti praktiką. Mano darbuotojai dirbs tik 8 val. per parą, bet daugiau uždirbs, kad ir per mažiau valandų. Tada jie dirbs efektyviau ir bus sveikesni, nenusialins jų sveikata. Situacija yra ta, kad žmonės Norvegijoje tik dirba, o po darbo nežino ką veikti. Gyvena grįžę į Lietuvą. Bet kenčia sveikata. O sveikata yra svarbiausia. Jei žmogus praras sveikatą, jis niekam nebus reikalingas. Tai noriu išaiškinti savo darbuotojams, turiu rodyti iniciatyvą siekdamas šito tikslo. Galvojame sumokėti kaip už darbo valandą, bet skatinti darbuotojus per tą valandą daryti ką nors kitą – treniruotis, praleisti laiką gamtoje, muziejuje ar kitur. Mano darbuotojai yra apmokyti ir lojalūs, o mano tikslas – išlaikyti juos patenkintus ir sveikus. Tai mano įmonės strategija“, – sako darbdavys.

Povilas – pažangus verslininkas. Jis mato ne vien pinigų ir nesistengia išspausti iš darbuotojų visko, ką gali. „Noriu padėti suprasti, kad nebūtinai gyvenimo kokybė

bus geresnė, jei arsi dėl pinigų. Kalbant apie pinigus, jie nėra blogis, tai yra priemonė. Yra taisyklė, kad jei kontroliuoji pinigus – gerai, bet jei pinigai ima kontroliuoti tave, imi apie juos nuolat galvoti ir jie yra pagrindinis prioritetas, jų esi apsėstas – tai jau nėra gerai. Reikia skirti laiko kitiems dalykams, pasimėgauti procesu ir išlaikyti balansą. Aš turiu jiems pasiūlyti galimybes, jie patys gali rinktis, – svarsto verslininkas. – Dirbti statybų sektoriuje su darbščiais lietuviais yra labai lengva, jie konkurencingi. Verslas nėra sunkus, ypač jei pasidomi įstatymais. Visgi daugelis verslininkų, kuriuos sutikau, nebuvo studijavę verslo, jie buvo kitų sričių specialistai. Būnant kitoje šalyje labai svarbu sužinoti naujos šalies taisykles ir jų laikytis. Būtina prisitaikyti pačiam ir savo darbuotojus bandyti integruoti šioje šalyje. Viskas susideda iš mažų žingsnelių“, – sako jis.

Pietų laikas įmonėje. Asmeninio archyvo nuotr.

Norvegijos lietuvių verslininkų klubas – kol kas tik svajonė.

„Daugelis čia atvykusių verslininkų neturi laiko gilintis į šalies specifiką. Man buvo lengviau, nes nereikėjo keisti darbo kultūros, ji susiformavo Norvegijoje.

Visgi daugelis atvykėlių susiduria su problemomis, dirba pagal atsivežtinį supratimą, nesilaiko darbo saugumo, neatitinka Norvegijos reikalavimų ir gauna nuobaudas iš Norvegijos institucijų. Įstatymų nežinojimas ir godumas yra pagrindiniai faktoriai, kurie lemia, kad lietuvių įmonės Norvegijoje kartais skamba kaip grėsmė saugiam verslui. Lietuviai nori užsidirbti greitai ir daug, be to, atvyksta su bagažu, įsiskolinimais ir atsivežta praeitis kiša koją integracijai ir prisitaikymui Norvegijoje“, – sako įmonės savininkas.

Povilas svarsto, kad būtų gerai turėti lietuvių verslininkų susibūrimą ar klubą, kur būtų dalinamasi patirtimi, informacija apie norvegiškus reikalavimus. „Gal lietuviai verslininkai yra konkurentai ir tokia informacija nesidalina? Mes nelinkę vienytis, norime būti kas sau – taip, toks yra lietuviškas požiūris. Aš pats domėjausi galimybe būti Norvegijos darbdavių asociacijos nariu, bet tai labai brangu. Įmonei tai kainuotų 600 000 norvegiškų kronų per metus. Būti tokios organizacijos nariu naudinga, nes pasitaiko situacijų, kai reikalinga juridinė pagalba, o nariams ji nemokama. Bet mums tai kol kas per brangu. Buvo iniciatyva suburti lietuvių verslininkų klubą, ir toks klubas veikė. Visgi iniciatorius turėtų būti nesuinteresuotas ir nešališkas, ne verslininkas. Būtų gerai, kad kas nors būtų daroma ta linkme, poreikis tikrai yra. Lietuvių verslininkų Norvegijoje daug, jie sukuria labai daug darbo vietų, sumoka labai daug mokesčių, bet nėra susivienijęˮ, – apgailestauja verslininkas.

Ateitį mato Lietuvoje

„Norvegijoje apie 90 proc. atvykėlių iš Lietuvos yra darbo imigrantai, kurių svarbiausias interesas dažniausiai yra pinigai. Bet matau perspektyvų dalyką – ne tik Norvegijos, bet ir kitų šalių bendruomenių aktyvistai grįžta į Lietuvą ir tampa ten puikiais specialistais. Savo patirtį užsienyje daugelis parveža ir puikiai ją pritaiko Tėvynėje, o tai lemia spartų gyvenimo kokybės augimą Lietuvoje. Aš ateitį matau pozityviai. Pats gimiau ir augau atokiai nuo didelių miestų, man augant ta atskirtis labai jautėsi. Matau, kaip per labai trumpą laiką – vos per 30 metų – viskas pasikeitė. Naujų kartų gyvenimas labai pagerėjo. Kai lyginu savo tėvų gyvenimą anksčiau ir dabar, galiu numatyti puikią savo vaikų ateitį. Lietuvių integracija Norvegijoje irgi spartėja, mūsų reputacija šioje šalyje bus dar geresnė, nei yra dabarˮ, – optimistiškai kalba Povilas.

„Sudėliojęs visus taškus ant „i“ supratau, kas mano gyvenime svarbu. Svarbu ne tik bendruomenė ar verslas, bet ir šeima – tai didelė vertybė. Dabar

atostogaujame Dzūkijoje, nuostabiai jaučiamės matydami kartų kaitą, susitikdami su giminėmis. Jau turiu suaugusio žmogaus ramybę viduje, bet kartu ir daugybę jėgų naujiems siekiams. Kartu su žmona nusprendėme po kurio laiko grįžti į Lietuvą. Mano sesė po 7 metų gyvenimo Norvegijoje grįžo į Lietuvą. Lietuvoje yra dar vienas brolis ir sesė. Mes norime savo vaikui geresnės ateities. Manau, kad Lietuvoje švietimo sistema geresnė nei Norvegijoje. Norvegijoje visi vaikai sulyginami, o Lietuvoje galima tikėtis labiau pritaikyto vaiko gabumams ugdymo. Norime, kad mūsų dukra Ona pradėtų lankyti mokyklą Lietuvoje. Norvegiška patirtis man – didžiulė vertybė, kurią parvešiu į Lietuvą. Atrodo, kad keliauju laiku. Tai, ką mačiau Norvegijoje, Lietuvoje bus gal po 10 metų, o aš jau būsiu tai patyręs. Turiu labai daug idėjų ir ketinu visą šį gėrį atiduoti savo tėvynei“, – sako Povilas.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS